

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA 2005 ROK

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi "prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych Gminy".

Zgodnie zaś z art. 18 dochody z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wykorzystane będą **na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i nie mogą być przeznaczane na inne cele.**

Strukturę i zawartość gminnych programów profilaktycznych określa szczegółowo ustawa. Realizując ustawowy obowiązek zadania Gminy w tym zakresie przedstawiają się następująco :

W szczególności zadania te obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
2. udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13[1] i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

1) ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY TERAPEUTYCZNEJ I REHABILITACYJNEJ DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU

Podstawowym zadaniem gminy jest zwiększenie dostępności terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia dla mieszkańców gminy. Dostępność profesjonalnej i efektywnej terapii warunkuje skuteczność jakichkolwiek innych działań podejmowanych na rzecz osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin.

Na terenie Gminy Nędza nie funkcjonuje placówka odwykowa, najbliższa ma siedzibę w Raciborzu. Gmina Nędza w ramach tego zadania:

- opłaci koszty powołania biegłego orzekającego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu
- opłaci koszty przygotowania planu interwencji motywującej do leczenia sporządzone przez biegłego dla osób uzależnionych od alkoholu
- sfinansuje szkolenia dla lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej i rodzinnych oraz pielęgniarek z zakresu metod wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji po zawarciu porozumienia z zakładem opieki zdrowotnej, określającego ilość szkoleń i liczbę osób objętych szkoleniem.

2) UDZIELENIE RODZINOM, W KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ PROBLEMY ALKOHOLOWE POMOCY PSYCHOSPOŁECZNEJ I PRAWNEJ, A W SZCZEGÓLNOŚCI OCHRONY PRZEZ PRZEMOCĄ W RODZINIE

• *Zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego*

Na mocy art. 4¹ ust. 3 oraz art. 25 i art. 26 ust. 3 ustawy na gminnych komisjach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych spoczywa obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Postępowanie powyższe dotyczy jedynie wybranych kategorii osób uzależnionych. Przesłanki do wdrożenia takiego postępowania określa art. 24 ustawy, wskazując osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich (...), systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny. O zastosowaniu wobec osoby uzależnionej zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego stanowi sąd rejonowy. Do zadań gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach działań wynikających z instytucji prawnej zobowiązania do leczenia należy:

1. Przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24.
2. Wezwanie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie o wystąpieniu przesłanek z art. 24 ustawy i pouczenie jej o konieczności zaprzestania działań wymienionych w art. 24 i/lub poddania się leczeniu odwykowemu.
3. Skierowanie ww. osoby na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego (art. 25).
4. Przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłego (art. 26 ust. 3).
5. Złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego właściwego według miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy (art. 26 ust. 3).

Do dokumentacji należą: opinia wydana przez biegłego, protokół z rozmowy z osobą zgłaszającą do komisji przypadek nadużywania alkoholu i wynikających stąd konsekwencji, protokół z rozmowy z osobą uzależnioną od alkoholu, o ile do takiej rozmowy doszło, dokumenty pochodzące z wywiadu środowiskowego, inne informacje w sprawie, takie jak: informacje z policji, informacje od pedagoga szkolnego i inne. O ile osoba uzależniona nie stawiała się na rozmowę w terminie wskazanym przez komisję ani też na badanie przez biegłego, do wniosku należy dołączyć informację o podjętych w tej sprawie czynnościach (ilość i terminy wezwań wraz z informacją o niestawieniu się osoby wzywanej). Wywiad środowiskowy ma prawo przeprowadzić jedynie osoba do tego uprawniona, tj. pracownik socjalny.

Sfinansowanie czynności biegłego powinno odbywać się w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Sąd na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 1967 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz.U. z 2002 r. Nr 9 poz. 88) ma prawo obciążyć samorząd terytorialny/ komisję kosztami czynności biegłego powołanego w trakcie postępowania o zobowiązaniu do leczenia odwykowego. Wszystkie czynności podejmowane w sprawie zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego są objęte poufnością.

Na terenie Gminy w poprzednich latach utworzono w Nędzy świetlicę socjoterapeutyczną (przy Gimnazjum w Nędzy), ze szczegółowym naciskiem na objęcie pomocą dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. Gmina w ramach tego zadania sfinansuje :

- prowadzenie programu terapeutycznego dla dzieci i młodzieży w formie systematycznej pracy

- grupowej, w oparciu o pisemny konspekt zajęć zaplanowanych do realizacji przez pedagoga szkolnego lub inne osoby specjalizujące się w prowadzeniu zajęć psychokorekcyjnych
- dofinansowanie zatrudnienia pracownika merytorycznego w wymiarze godzin uzasadniających prowadzenie dyżuru przez psychologa, lekarza (co najmniej 1 godzinę w tygodniu)
- opłacanie konsultacji specjalistycznych
- dofinansowanie szkolenia w zakresie pracy z dziećmi z rodzin alkoholowych oraz rozwijania umiejętności prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych dla jednej osoby deklarującej gotowość podjęcia pracy w świetlicy (nauczyciel, pedagog lub lekarz)

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie

Tworzenie, finansowanie i dofinansowywanie działalności specjalistycznych miejsc pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie

Dofinansowywanie może obejmować:

- szkolenia i kursy specjalistyczne zwiększające kompetencje w zakresie pomagania ofiarom przemocy w rodzinie,
- szkolenia dotyczące współpracy służb i instytucji, zwłaszcza związanych z wdrażaniem nowych procedur interwencji wobec przemocy domowej, np. "Niebieskie Karty",
- rozwój pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy w systemie leczenia odwykowego;
- działalność edukacyjną związaną z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w tym także organizowanie narad i konferencji poświęconych przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- badania i ekspertyzy w środowisku lokalnym na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- Szczególną uwagę należy zwrócić na współpracę z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości: kuratorami sądowymi, sędziami i prokuratorami. Rola, jaką mogą odegrać w procesie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pokazuje, iż należy włączyć ich do lokalnej koalicji, zaoferować udział w szkoleniach i konferencjach itp.
- Nowym wyzwaniem jest stworzenie oferty programów interwencyjno-korekcyjnych ze sprawcami przemocy domowej. W przypadku zawarcia porozumienia z sądem udział w takim programie mógłby być orzekany przez sąd jako obowiązek przy warunkowym zawieszeniu kary pozbawienia wolności.

3) PROWADZENIE PROFILAKTYCZNEJ DZIAŁALNOŚCI INFORMACYJNEJ I EDUKACYJNEJ W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII, W SZCZEGÓLNOŚCI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY, W TYM PROWADZENIE POZALEKCYJNYCH ZAJĘĆ SPORTOWYCH, A TAKŻE DZIAŁAŃ NA RZECZ DOŻYWIANIA DZIECI UCZESTNICZĄCYCH W POZALEKCYJNYCH PROGRAMACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I SOCJOTERAPEUTYCZNYCH

Gmina w ramach tego zadania sfinansuje :

- realizację na terenie zespołów oświatowych **programów profilaktycznych** dla dzieci i młodzieży w oparciu o zatwierdzony przez dyrektorów placówek
- a) kompletny (godzinowy) scenariusz zajęć,
 - b) profesjonalnie przygotowanych realizatorów (co najmniej raz uczestniczących w odpowiednim szkoleniu)
 - c) ocenę efektów programu w danym środowisku szkolnym
- organizację lokalnych (na terenie szkoły, wsi...) **imprez profilaktycznych** o charakterze

rozrywkowym, sportowym itp. nie tylko odbywających się bez udziału alkoholu, ale w szczególnie sposób otwarcie wspierające bezalkoholowe przedsięwzięcia (np. jako autorytet zaproszeni artyści, sportowcy, osoby znane ...)

- realizację konkretnego **programu edukacyjnego lub profilaktycznego** podejmowanego przez organizacje pozarządowe, społeczne lub lokalną społeczność (np. Komitety rodzicielskie, rady sołeckie, rady parafialne ...) ze szczególnym naciskiem na zapobieganie patologiom społecznym (alkohol, narkotyki) i przemocy w rodzinie przedstawionym do zatwierdzenia co najmniej na miesiąc przed jego wdrażaniem,
- uzupełnienie wyposażenia świetlicy socjoterapeutycznej w Nędzy w oparciu o udokumentowaną działalność w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą.
- Szczególnie ważnym wyzwaniem w działalności profilaktycznej jest rozszerzenie programów zajęć psychoprofilaktycznych dla młodzieży o różne formy zajęć sportowych.. Szczególnie pożądane jest, aby podmiotami organizującymi działania integrujące psychoprofilaktykę z aktywnością sportową były środowiska szkolne, świetlice opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne.

Prowadzone w ramach profilaktyki problemowej zajęcia sportowe powinny:

- być integralnym elementem programu profilaktycznego. Oznacza to odwoływanie się do strategii profilaktycznych (np. osobistych decyzji abstynenckich, przekonań normatywnych "prawdziwy sportowiec prowadzi zdrowy styl życia, nie pije, nie pali, nie używa narkotyków, sterydów), a także wzmacnianie czynników chroniących zwłaszcza poprzez ukazywanie autorytetów (trenera, znanych sportowców, itp.) i rozwijanie zainteresowań,
- być adresowane do dzieci uczestniczących w programie profilaktycznym,
- osoby prowadzące te zajęcia powinny mieć odpowiednie kompetencje merytoryczne (znajomość strategii profilaktycznych, zasad pracy z młodzieżą z grup ryzyka),
- pożądany jest udział znanych osób – sportowców, którzy promowaliby wzorec trzeźwości,
- rekomendowane jest objęcie zajęciami sportowymi dzieci z grup ryzyka uczestniczące w zajęciach w świetlicach socjoterapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych,
- w ramach realizacji zajęć sportowych możliwe są wydatki materiałowe np. na zakup sprzętu sportowego, jednak powinny być one częścią programu. Należy zadbać o odpowiednie proporcje w nakładach finansowych. Zgodnie z zapisem ustawowym środki mają być przeznaczone na prowadzenie zajęć sportowych, a nie na finansowanie inwestycji (budowy boisk, remontów obiektów sportowych).

4) **WSPOMAGANIE DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI, STOWARZYSZEŃ I OSÓB FIZYCZNYCH, SŁUŻĄCEJ ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH**

W ramach realizacji tego zadania Gmina dofinansowywać będzie instytucje i stowarzyszenia po spełnieniu przez nich następujących warunków :

- 1) opracowanie **Programu Profilaktyki i Zapobiegania Alkoholizmowi na 2005r.**,
- 2) przedstawienie **Programu Profilaktyki i Zapobiegania Alkoholizmowi na 2005r.** do zaawizowania przez Wójta Gminy i GKRPA w terminie - w pierwszym etapie do końca marca 2005r. i w drugim etapie do końca sierpnia 2005r.
- 3) wystąpienie z "Wnioskiem o przyznanie dotacji z budżetu Gminy na cele publiczne związane z realizacją zadań Gminy" zgodnie z Uchwałą Nr XVI / 106/99 z dnia 30 grudnia 1999 roku w sprawie : trybu postępowania o udzielenie dotacji, sposobu jej rozliczania oraz sposobu kontroli wykonywania zleconego zadania przez podmioty nie zaliczane do sektora finansów publicznych.

Dotacje udzielane będą tym podmiotom, które spełniają kryteria określone w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i realizują zgodnie ze swoim statutem zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (podstawa prawna udzielania dotacji - art. 118 w związku z art. 71 ustawy z dnia 26 listopada 1998 roku o finansach publicznych)

Gmina może również występować jako zleceniodawca określonego Programu Profilaktyki i Zapobiegania Alkoholizmowi, ustalając szczegółowo rozmiar przedsięwzięcia i koszty zadania, oraz wymagania profesjonalne realizatora zlecenia. Środki na realizację programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych nie mogą być przeznaczone na finansowanie indywidualnej pomocy materialnej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin (takich jak zakup odzieży, obuwia, żywności). W ramach realizacji określonego **Programu Profilaktyki i Zapobiegania Alkoholizmowi** można sfinansować zakup książek, artykułów sportowych oraz żywności służącym wszystkim uczestnikom **Programu Profilaktyki i Zapobiegania Alkoholizmowi**. Przy realizacji zakupów wszystkich obowiązują zasady dotyczące zamówień publicznych. konieczne jest również uzasadnienie zakupów przez wskazanie niezbędności do realizowania **Programu Profilaktyki i Zapobiegania Alkoholizmowi**. Zakupy wyposażenia wymagają jednoznacznego określenia odpowiedzialności materialnej i prawnej za nabyte środki, przy zagwarantowaniu, że zakupione środki trwale będą wykorzystywane dla celów zgodnych z zatwierdzonym **Programem Profilaktyki i Zapobiegania Alkoholizmowi**. Elementem każdej umowy powinno być zobowiązanie do złożenia sprawozdania finansowego o merytorycznego. Ze względu na okresowość finansowania realizatorzy **Programu Profilaktyki i Zapobiegania Alkoholizmowi** nie mogą określać umów na czas nieoznaczony.

Ustalenie stawek :

Przyjmuje się, że prowadzenie zajęć profilaktycznych i edukacyjno - rozwojowych dla dzieci i młodzieży wymaga podania liczby godzin, ilości i liczebności grup słuchaczy, stawek oraz kwalifikacji osób prowadzących. Ustalanie wysokości stawki dla konkretnego realizatora powinno być związane z poziomem jego kompetencji i posiadanym wykształceniem. W przypadku programów terapeutycznych, socjoterapeutycznych i profilaktycznych uzasadnione jest podanie czasu trwania zajęć, wymiaru godzin lub też innych czynników uzasadniających koszty prowadzenia zajęć.

- 5) **PODEJMOWANIE INTERWENCJI W ZWIĄZKU Z NARUSZENIEM PRZEPISÓW (ZAKAZ REKLAMY I PROMOCJI NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH, Z WYJĄTKIEM PIWA, ZAKAZ REKLAMY I PROMOCJI PRZEDSIĘBIORCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH, ZAKAZ INFORMOWANIA O SPONSOROWANIU PRZEZ PRODUCENTÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH IMPREZ, KONCERTÓW ITP. ZAKAZ SPRZEDAŻY ALKOHOLU NIEPEŁNOLETNIM) ORAZ WYSTĘPOWANIE PRZED SĄDEM W CHARAKTERZE OSKARŻYCIELA PUBLICZNEGO.**

W ramach tego zadania Gmina finansować będzie całość niezbędnych wydatków, według kryterium ich celowości i efektywności. Zawarte zostanie Porozumienie z komisariatem Policji w Raciborzu na prowadzenie zadania tj. Przeprowadzenie kontroli w zakresie określonym w pkt. 6 Programu Profilaktyki i Zapobiegania Alkoholizmowi

- 6) **WSPIERANIE ZATRUDNIENIA SOCJALNEGO POPRZEC ORGANIZOWANIE I**

FINANSOWANIE CENTRÓW INTEGRACJI SPOŁECZNEJ.

Integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu

Prowadzenie działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu jest nowym zadaniem własnym gminy, obok działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, zaś wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej stanowi **jedną z form** realizacji tego zadania.

Zapis o integracji społecznej nie wprowadza istotnych zmian w dotychczasowym systemie a jedynie akcentuje działania, które od lat były realizowane w gminach i stanowiły integralną część Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Działania podejmowane od kilku lat w ramach gminnych i wojewódzkich programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych obejmują integrację społeczną. Należą do niej: leczenie i rehabilitacja osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin, przeciwdziałanie przemocy domowej, działania na rzecz pomocy dzieciom alkoholików, w tym rozwijanie świetlic socjoterapeutycznych, działalność stowarzyszeń i klubów abstynenckich, które tworzą bezpieczne miejsce zdrowego i trzeźwego stylu życia dla alkoholików po zakończonej terapii. Idea zatrudnienia socjalnego jest istotnym **uzupełnieniem** wielu innych działań przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu realizowanych na szczeblu lokalnym.

- Integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu może być realizowana w formie wspierania zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej.

7) USTALENIE ZASAD WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNYCH KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została powołana Zarządzeniem Wójta Gminy Nr 0152 / 5 / 2002 z dnia 26 listopada 2002r.

Liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy ustalono Uchwałą Rady Gminy Nr XXXIII / 217 / 2001 z dnia 17 sierpnia 2001r. (ogłoszona w dzienniku Urzędowym Województwa śląskiego Nr 65 poz. 1614) - ogółem 50 punktów.

Zasady usytuowania na terenie Gminy Nędza miejsc sprzedaży napojów alkoholowych i warunki sprzedaży tych napojów ustalono zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Nr XXXIII / 216 / 2001 z dnia 17 sierpnia 2001 roku ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym województwa Śląskiego Nr 65 poz. 1613

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych określa się następująco :

- I. Członkowie GKRPA otrzymują wynagrodzenie miesięczne **brutto** w kwocie :
 - 1) Przewodniczący - **150,00 zł**
 - 2) Członkowie - **100,00 zł**
- II. Za każdą nieobecność na posiedzeniu GKRPA z przysługującego wynagrodzenia potrąca się **15 %** należnej kwoty.
- III. Przewodniczący GKRPA ma obowiązek zwołać posiedzenie nie rzadziej niż raz na miesiąc.